

Binnenklimaat Nederland - Aanvalsplan gezonde scholen

Binnenklimaat Nederland is de branchevereniging van fabrikanten, leveranciers en dienstverlenende organisaties van ventilatie- en klimaattechnologie. Binnenklimaat Nederland dient als platform voor kennisuitwisseling tussen private partijen, kennisinstellingen en de wetenschap. Binnenklimaat Nederland heeft ruime ervaring met de aanpak en eisen van ventilatie op scholen. Zij vraagt samen met belangrijke kennispartners zoals TNO en wetenschappers al zo'n tien jaar aandacht voor gezonde binnenlucht in schoolgebouwen. Dit doet zij onder meer via het kennisplatform binnenklimaattechniek¹, waar diverse bestekken voor scholen staan met richtlijnen voor ventilatiesystemen van hoogwaardige kwaliteit en onderhoud daarvan.

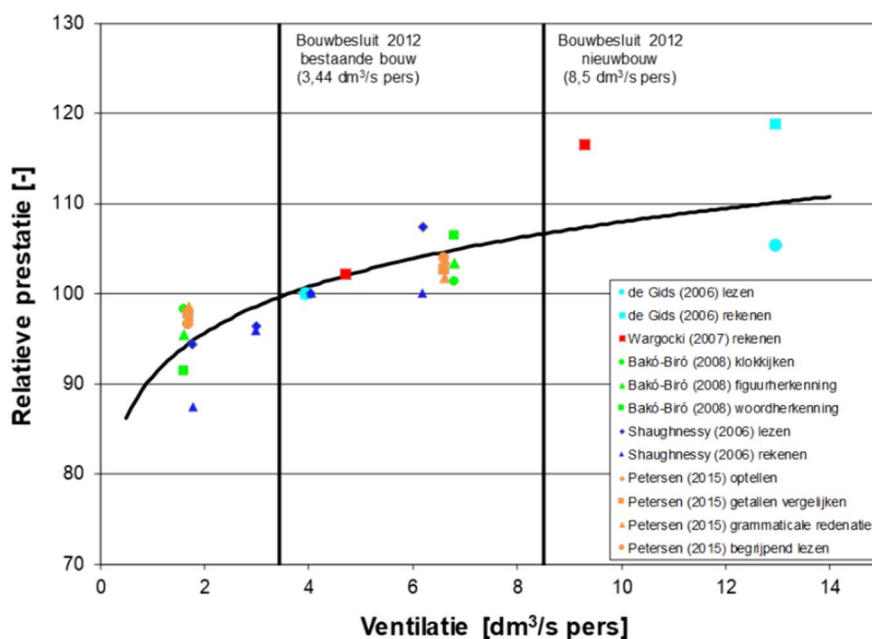
Belang van gezonde binnenlucht

- De kwaliteit van binnenlucht heeft direct effect op de **leerprestaties**. Door frisse lucht kun je je namelijk **beter concentreren**.
- Gezonde binnenlucht is van belang voor de **gezondheid**. Ongezonde binnenlucht versterkt en veroorzaakt **luchtwegklachten** en **ziekteverzuim**.
- De coronacrisis onderstreept de noodzaak van goede ventilatie: in een slecht geventileerde ruimte kunnen **virussen makkelijker overspringen** naar andere personen.
- Leerlingen en docenten produceren CO₂ en andere afvalstoffen. In klaslokalen zitten scholieren in **hoge aantallen** in **kleine ruimten**, daarom worden bovengenoemde **effecten nog eens versterkt**.

Bron: TNO, Meta-onderzoek voor coalitie gezonde binnenlucht

Een verhoging van 1000 ppm CO₂ leidt tot een verhoging van ziekteverzuim onder scholieren van 0,5%-1% per jaar. Deze verhoging is in een vol klaslokaal snel bereikt. 10-20% van het totale ziekteverzuim van scholieren zou in dat geval door een ongezond binnenklimaat komen (blz. 40).

een verhoging van 3,6m³/h luchtverversing per leerling verhoogt het slagingspercentage met 3%. Het figuur hiernaast geeft een overzicht van de effecten van ventilatie op leerprestaties (blz. 4 en 38).

¹ Zie ook de website van Binnenklimaattechniek: <https://www.binnenklimaattechniek.nl/ventilatie-op-scholen/>

Binnenklimaat op scholen vaak onder de maat

Uit onderzoek uit 2007 bleek dat in 80% van de Nederlandse scholen de ventilatie ondermaats was.² Het bedrag dat aan onderwijshuisvesting wordt besteed is sinds 2006 echter gelijk gebleven, terwijl de bouwkosten gestegen zijn en de eisen aan schoolgebouwen zijn aangescherpt. Wanneer de gemiddelde levensduur van de gebouwen stijgt, zal de kwaliteit ervan daarnaast verder afnemen.³ Onlangs heeft het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie Scholen (LCVS) een eindrapport gepubliceerd waarin zij concludeert dat veel scholen niet aan de ventilatienormen uit het Bouwbesluit voldoen. Dit onderzoek leverde echter een incompleet beeld, slechts 51% van de scholen had de staat van het binnenklimaat doorgegeven.⁴ Het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Onderwijshuisvesting zet momenteel het onderzoek naar de staat van ventilatie in het onderwijs voort. De uitkomsten van dit onderzoek worden dit voorjaar nog verwacht.

Subsidieregeling onvoldoende

Om de slechte staat van ventilatie in het onderwijs aan te grijpen besloot het ministerie van OCW tot toekenning van de Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS)⁵. Daarmee is €360 miljoen vrijgemaakt voor ventilatie in schoolgebouwen. Hoewel dat een stap is richting noodzakelijke verbetering, weten we nog niet exact wat de staat is van het binnenklimaat in schoolgebouwen. Of de subsidieregeling dekkend is, is dus nog maar de vraag. De subsidieregeling heeft ook een structuur van cofinanciering, waardoor gemeenten en schoolbesturen een groot gedeelte van het bedrag zelf moeten bekostigen. Tegenover de 360 miljoen van het Rijk, staat €840 miljoen die gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk moeten inleggen. Dat is een flink bedrag in een tijd dat gemeenten met forse tekorten kampen door de coronacrisis. De PO-raad onderstreept deze zorgen.⁶

[PM Binnenklimaat Nederland, kunnen we dit nog onderbouwen met feiten? We moeten de vraag of de subsidieregeling voldoende is kunnen pareren.]

Daarnaast leidt een subsidieregeling niet automatisch tot goede resultaten: een eerdere subsidieregeling voor ventilatie in schoolgebouwen in 2011 zorgde niet voor structurele oplossingen. De evaluatie van deze regeling door Panteia was zeer kritisch:

“De mechanische luchtcirculatiesystemen en CO2-indicatoren waren doorgaans van matige tot slechte technische en functionele kwaliteit.” (...) “Het is te verwachten dat de functionele

² Meta-onderzoek voor coalitie gezonde binnenlucht, p.4.

³ McKinsey, Een verstevigd fundament voor iedereen.

⁴ Eindrapport Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op scholen, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/10/01/eindrapport-landelijk-coordinatieteam-ventilatie-op-scholen> p. 4: “Van de schoolgebouwen waarvoor het LCVS antwoorden heeft ontvangen, voldoet 38% aan de gevraagde normen. Voor 11% van de schoolgebouwen geven de schoolbesturen aan dat ze niet voldoen aan de normen. (...) Voor 51% van de schoolgebouwen wordt aangegeven niet voor het verstrijken van het eindtijdstip van de uitvraag te kunnen antwoorden.”

⁵ Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS), <https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/suvis>

⁶ <https://www.poraad.nl/nieuws-en-achtergronden/subsidie-aanvragen-voor-het-verbeteren-van-ventilatie-op-scholen-vanaf>

kwiteit in de toekomst er niet beter op zal worden omdat er bij bijna de helft van de scholen geen onderhoudscontract is voor dit systeem.” (...) “Veel scholen lijken hier het slachtoffer te zijn geweest van slecht opererende installatiebedrijven en/of leveranciers.”⁷

De subsidieregeling is daarom **niet voldoende** om een gezond en veilig binnenklimaat op scholen structureel te borgen.

Ambitie Binnenklimaat Nederland

Het is tijd dat belanghebbenden de handen ineen slaan om samen tot een toekomstvaste oplossing te komen voor het binnenklimaat op álle scholen. Dit is van groot belang om ervoor te zorgen dat scholieren zo productief, gezond en veilig mogelijk kunnen leren, óók tijdens een pandemie. Om die reden moet er een aanvalsplan voor gezonde scholen worden opgesteld.

[Input Binnenklimaat Nederland punten aanvalsplan]

Daarvoor zijn de volgende stappen noodzakelijk:

- Het opzetten van een innovatieagenda op, zoals dat ook gebeurt bij programmalijnen zoals wind op zee⁸ of op het gebied van energiebesparing. Dit innovatieprogramma stuurt aan op een concrete doelstelling: binnen **xx** jaar moet **xx**% van alle scholen voldoen aan de huidige wet- en regelgeving rondom ventilatie. Binnenklimaat Nederland is toegewijd om haar middelen en mankracht in te zetten om dit te borgen.
- een substantiële jaarlijkse bijdrage van de Rijksoverheid in onderwijshuisvesting over de komende **xx** jaar, zodat alle scholen ruimte en middelen hebben om in een gezond binnenklimaat te investeren;
- **PM**
- **PM**

⁷ Panteia, Evaluatie regeling verbetering energiezuinigheid en binnenklimaat PO en VO, https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2013Z16934&did=2013D34778

⁸ “Het TKI Wind op Zee programma omvat programmalijnen die zich richten op de ontwikkeling van technologie, samenwerking op de Noordzee en integratie in het energiesysteem, waaronder grootschalige offshore energieopslag en conversie. Het onderzoeksprogramma wordt ondersteund door meerdere subsidie instrumenten of regelingen.” Subsidieregelingen voor Wind op Zee, <https://www.topsectorenergie.nl/tki-wind-op-zee/subsidieregelingen-voor-wind-op-zee>